

Onderhandel niet met Poetin: hij is en blijft een Russische spion

Poetin wil geen vrede, maar machtsbehoud. Omdat die twee zaken voor hem onverenigbaar zijn, valt met hem niet te praten, meent *Hugo Vijver*.

W erldleiders en prominenten dringen bij Oekraïne aan op onderhandelingen met Poetin om een einde te maken aan de oorlog. De paus riep Oekraïne op om „de witte vlag te hissen”, president Erdogan van Turkije kwam onlangs met een nieuw vredesplan en vanuit Beijing en andere hoofdsteden van de *Global South* komen met enige regelmaat oproepen om het conflict te beëindigen door onderhandelingen.

Terecht wijst Oekraïne deze oproepen steevast af. In plaats daarvan biedt president Zelensky aan met Rusland te onderhandelen over een oplossing van het conflict, zodra Rusland zich heeft teruggetrokken uit de illegaal bezette gebieden en Oekraïne gecompenseerd heeft voor het aangedane leed.

Er is echter nog een reden waarom onderhandelingen met de huidige president van Rusland een doodlopende weg zijn: Poetin komt uit de gelederen van de geheime dienst KGB en diens opvolger FSB. Russische inlichtingen- en veiligheidsdiensten dienen van oudsher niet het beschermen van de democratie of de veiligheid van de bevolking, zoals wij in het Westen gewend zijn. Zij zijn er daarentegen voor de bescherming van de machthebbers door het proactief uitschakelen van alles en iedereen, in binnen- en buitenland, die voor hen een bedreiging vormt of

zou kunnen vormen.

Dit was niet anders in de vroege dagen van communistisch Rusland en van de Sovjet-Unie. De KGB en voorlopers zoals de Cheka en NKVD moesten de machtspositie van de communistische partij bestendigen met een enorm netwerk aan informanten en een ijzingswekkende repressiemachine die aan miljoenen mensen het leven heeft gekost.

Als huidig president en voormalig KGB-officier en FSB-directeur, is Poetin de personificatie van dit systeem van machtsbehoud ten koste van alles. Als iemand niet begaan is met het lot van de eigen bevolking, is het Poetin. Hoe anders is dat ten aanzien van de machtspositie van hem en zijn getrouwen: daar moet alles en iedereen voor wijken. Talloze omgebrachte journalisten, advocaten, demonstranten, politici en critici zijn hiervan de inmiddels stille getuigen.

De KGB bestaat niet meer, maar nakomelingen zoals veiligheidsdienst FSB en inlichtingendienst SVR dienen nog steeds hetzelfde doel. In contrast met het Sovjet-tijdperk, valt er nu echter voor de machthebbers nog meer te beschermen. Corruptie en zelfverrijking hebben, liftend op de liberalisering van staatsbedrijven onder Jeltsin en Poetin, duizelingwekkende vormen aangenomen. Poetin heeft door heel Rusland bestuurders, poli-

tici en zakenlui op belangrijke posten geplaatst. Ze komen uit zijn oude netwerk binnen het veiligheidsapparaat en zijn loyaal aan Poetin in ruil voor een flinke greep uit de kas. De Russische onderzoeksjournalist en schrijver Jevgenia Albats constateerde dat waar de KGB in de Sovjet-tijd een staat binnen de staat vormde, de Russische inlichtingen- en veiligheidsdiensten onder hoofdspion Poetin inmiddels de staat zelf zijn geworden.

Wie oproept tot onderhandelingen met Rusland, vergeet dat dit land geleid wordt door spionnen en andere veiligheidsfunctionarissen die bij alles wat ze doen afwegen: hoe kom ik hier sterker uit, en mijn tegenstander zwakker. Poetin wil geen vrede, maar machtsbehoud. Die twee zaken zijn in zijn wereld onverenigbaar. Een democratisch, florerend en onafhankelijk Oekraïne aan de grens met Rusland is voor oud-KGB'er Poetin een bedreiging van zijn machtspositie, en daarmee absoluut ondenkbaar.

Hugo Vijver is publicist inlichtingen en veiligheid en oud-medewerker van de AIVD en MIVD.